

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

УКРАЇНА ТА ГЛОБАЛЬНІ БЕЗПЕКОВІ ПРОЦЕСИ

Підготовки докторів філософії (PhD)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини
Спеціальності С3 Міжнародні відносини
освітньо-наукової програми «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України та ЄС»

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Україна та глобальні безпекові процеси» підготовки докторів філософії (PhD), галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини, Спеціальності С3 Міжнародні відносини, освітньо-наукової програми «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України та ЄС»

Розробник: Моренчук А.А., доцент кафедри міжнародних відносин, к.іст.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-наукової програми:
А.М.

Шуляк

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин протокол №1 від 01.09.2025 р.

Завідувач кафедри:
Є.В.

Вознюк

©Моренчук А.А., 2025 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини Спеціальність С3 Міжнародні відносини освітньо-наукова програма «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України та ЄС»	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2-й
		Семестр 4-й
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: *Моренчук Андрій Анатолійович*

Науковий ступінь: *кандидат історичних наук*

Вчене звання: *доцент*

Посада: *доцент кафедри міжнародних відносин.*

Контактна інформація: +83 050 549 1709

e-mail: Morenchuk.Andriy@vnu.edu.ua

Дні занять: *<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>*

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Україна та глобальні безпекові процеси» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії докторів філософії (PhD).

Мета і завдання освітнього компонента.

Основна мета: Сформувати у здобувачів ступеня доктора філософії системне розуміння місця та ролі України у сучасних глобальних безпекових процесах, а також здатність аналізувати й прогнозувати вплив міжнародних безпекових тенденцій на національну стратегію держави.

Завдання курсу:

- розкрити теоретичні підходи до аналізу міжнародної та глобальної безпеки;
- проаналізувати ключові трансформації безпекового середовища після завершення холодної війни;
- дослідити сучасні глобальні безпекові виклики: військові, політичні, економічні, технологічні та гібридні;
- визначити місце України у системі міжнародної та європейської безпеки;
- проаналізувати вплив російсько-української війни на регіональну та глобальну безпеку;
- оцінити роль міжнародних організацій і союзів у забезпеченні безпеки України;
- сформувати навички стратегічного аналізу безпекової політики держав;
- розвинути здатність до наукової дискусії, критичного мислення та підготовки аналітичних і дослідницьких робіт з проблем міжнародної безпеки.

Soft skills:

- Критичне мислення та здатність до комплексного аналізу безпекових процесів на глобальному й регіональному рівнях.
- Стратегічне та системне мислення у сфері міжнародної та національної безпеки.
- Уміння працювати з різними джерелами інформації, оцінювати їхню достовірність і формувати обґрунтовані висновки.
- Навички академічної дискусії, аргументованого відстоювання позиції та толерантного сприйняття альтернативних точок зору.
- Ефективна усна та письмова комунікація у науковому й професійному середовищі.
- Здатність до самостійної дослідницької роботи, самоорганізації та управління часом.
- Адаптивність до змін безпекового середовища та здатність працювати в умовах невизначеності.

Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти формування нового безпекового середовища						
Теоретичні засади глобальної безпеки у сучасних міжнародних	11	2		8	1	ДС / ІРС

Відносинах						
Трансформація глобального безпекового середовища після холодної війни	11	2		8	1	ДС / ІРС
Теоретичні концепції міжнародної та глобальної безпеки	9		2	7		ДС / 15
Еволюція системи міжнародної безпеки після 1991 року	9		2	7		ДС / 15
Разом за змістовим модулем 1	40	4	4	30	2	30
Змістовий модуль 2. Практичний вимір безпекової політики						
Сучасні глобальні безпекові виклики	10	2		7	1	ДС / ІРС
Україна у системі європейської та євроатлантичної безпеки	10	2		7	1	ДС / ІРС
Гібридні загрози та війни нового типу	10		2	8		ДС/15
Роль міжнародних організацій у забезпеченні безпеки України	10		2	8		ДС/15
Безпекова політика України після 2014 року	10		2	7	1	ДС/15
Російсько-українська війна та її вплив на глобальні безпекові процеси	10	2		7	1	ДС / ІРС
Російсько-українська війна як фактор трансформації європейської безпеки	10		2	7	1	ДС/15
Місце України у майбутній архітектурі глобальної безпеки	10		2	7	1	ДС/10
Разом за змістовим модулем 2	80	6	10	58	6	70
Всього годин:	120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять	22

2	Опрацювання певних питань, які виносяться на самостійне вивчення з кожної із тем семінарських занять	22
3	Опрацювання додаткової літератури, джерел	22
4	Опрацювання лекційних матеріалів	22
	Разом	88

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти: Здобувач зобов'язаний відвідувати лекційні та практичні заняття. Пропуски без поважних причин підлягають обов'язковому відпрацюванню: необхідно підготувати конспект лекції, виконати індивідуальне завдання та пройти опитування за відповідною темою. У разі наявності об'єктивних причин (зокрема, хвороби, міжнародного стажування, участі в наукових заходах, волонтерської діяльності тощо) навчання в цей період може здійснюватися в онлайн-форматі або за індивідуальним навчальним планом за погодженням із викладачем. Поважність причин повинна бути підтверджена відповідними документами.

Політика щодо академічної доброчесності: усі завдання здобувач виконує самостійно; списування не допускається.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, подані з порушенням установлених термінів без поважних причин, оцінюються нижче. Перескладання тем семінарських занять можливе лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняного).

Складання і перескладання заліку з ВОК регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (від 26.06.2025 р.).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, здобутих у формальній, неформальній та інформальній освіті, здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали: здобувач може отримати додаткові 15 балів за публікацію статті у фаховому виданні по дотичній до ОК тематиці.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Підсумкова оцінка виставляється за

результатами поточної роботи за умови виконання здобувачем освіти всіх видів навчальної діяльності, передбачених силабусом. Якщо здобувач освіти пропустив окремі аудиторні заняття з поважних причин, він має право відпрацювати їх під час консультацій і набрати визначену кількість балів за пропущені теми.

У день складання заліку викладач заносить до відомості сумарну кількість балів, отриманих здобувачем освіти впродовж поточного оцінювання (за шкалою від 0 до 100 балів). Якщо за результатами поточної роботи здобувач освіти набрав менше 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У такому разі бали, отримані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів за залік у період ліквідації академічної заборгованості становить 100.

У день складання заліку під час основної сесії забороняється проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також не допускається доздача будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компоненту.

Загальна кількість балів за курс становить 100 і визначається як сума балів, отриманих за семінарські заняття.

Питання заліку

1. Поняття міжнародної та глобальної безпеки у сучасних міжнародних відносинах.
2. Основні теоретичні підходи до аналізу безпеки: реалізм, лібералізм, конструктивізм.
3. Концепція колективної безпеки та її еволюція.
4. Баланс сил як механізм забезпечення міжнародної безпеки.
5. Ліберальна модель міжнародної безпеки після холодної війни.
6. Поняття регіональної безпеки та безпекових комплексів.
7. Трансформація системи міжнародної безпеки після 1991 року.
8. Однополярний світ і його безпекові характеристики.
9. Перехід до поліцентричної та конкурентної міжнародної системи.
10. Стратегічна конкуренція великих держав у XXI столітті.
11. Сучасні військово-політичні загрози у глобальному вимірі.
12. Гібридні загрози як нова форма міжнародних конфліктів.
13. Інформаційна безпека та інформаційні війни.
14. Кібербезпека як складова національної та міжнародної безпеки.
15. Тероризм як глобальна безпекова загроза.
16. Енергетична безпека у сучасному світі.
17. Продовольча безпека як фактор міжнародної стабільності.
18. Кліматичні зміни та їхній вплив на глобальну безпеку.

19. Міграційні процеси як виклик міжнародній безпеці.
20. Роль міжнародного права у забезпеченні безпеки.
21. Організація Об'єднаних Націй у системі глобальної безпеки.
22. НАТО як ключовий елемент євроатлантичної безпеки.
23. Європейський Союз як безпековий актор.
24. ОБСЄ та її роль у регіональній безпеці.
25. Еволюція безпекової політики України після здобуття незалежності.
26. Позаблоковий статус України у 1990–2010-х роках.
27. Будапештський меморандум та його значення для безпеки України.
28. Україна у системі європейської безпеки до 2014 року.
29. Російська агресія проти України 2014 року та її безпекові наслідки.
30. Реформи сектору безпеки та оборони України після 2014 року.
31. Стратегічні документи України у сфері національної безпеки.
32. Євроатлантична інтеграція України як безпековий пріоритет.
33. Взаємодія України з НАТО у сфері безпеки та оборони.
34. Співпраця України з Європейським Союзом у безпековій сфері.
35. Роль міжнародної допомоги у зміцненні обороноздатності України.
36. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну 2022 року та його глобальні наслідки.
37. Вплив російсько-української війни на архітектуру європейської безпеки.
38. Зміни у стратегіях НАТО після 2022 року.
39. Роль США у забезпеченні безпеки України.
40. Політика Європейського Союзу щодо безпеки України після 2022 року.
41. Санкційна політика Заходу проти Росії як інструмент безпеки.
42. Формування нових безпекових коаліцій навколо України.
43. Вплив війни в Україні на глобальну продовольчу та енергетичну безпеку.
44. Україна як фактор трансформації глобального безпекового порядку.
45. Концепція стійкості держави у сучасній безпековій політиці.
46. Внутрішні та зовнішні чинники безпеки України.
47. Роль громадянського суспільства у забезпеченні національної безпеки України.
48. Інформаційна політика України в умовах війни.
49. Сценарії розвитку глобальної безпеки у найближчі десятиліття.

50. Стратегічні перспективи України у майбутній системі міжнародної безпеки.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Кілгаллен Д. Драconi і змії. Еволюція ворогів Заходу та майбутні загрози. Київ: Наш формат, 2025. 360 с.
2. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Як не залишитись на узбіччі історії. Харків: Vivat, 2021. 256 с.
3. Моренчук А., Горбань К. Розширення співробітництва Російської Федерації з Кореїською Народно-Демократичною Республікою як загроза регіональній і глобальній безпеці. Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії. 2024. № 3(20). С. 173–186.
4. Моренчук А., Хомич І. Російсько-іранське співробітництво як загроза національній та глобальній безпеці. Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2024. Т. 50. С. 20-31.
5. Моренчук А.А., Колесниченко Н.О. Міжнародні наслідки виведення американських військ з Афганістану. Міжнародні відносини, суспільні комунікації і регіональні студії. 2023. № 1(15). С. 31–44.
6. Моренчук А.А., Моренчук А.А. Безпекові аспекти міжнародних відносин України та Японської Держави в контексті російсько-української війни. Монографія. Луцьк. ФОП Мажула Ю.М., 2025. 253 с.
7. Моренчук Андрій, Катрич Ольга. Стратегічні комунікації Китайської Народної Республіки: цілі та підходи. Міжнародні відносини,

суспільні комунікації і регіональні студії. 2025. № 2(22). С. 93–106.

8. Checui A., Wohlforth W. The Oxford Handbooks of International Security. Oxford University Press, 2021. 769 p.

9. Hough P., Moran A., Pilbeam B., Stokes W. International Security. Theory and Practice. Routledge. Taylor and Francis Group, 2021. 560 p.

10. Karabulut B. International security. Lexington Books, 2024. 264 p.

11. Kulyk S., Morenchuk A., Schuliak A. The use of Sport as an Element in the Construction of «Z-Ideology» in the Russian Federation. Przegląd Strategiczny 2025, Issue 18. P. 273–293.

12. Morenchuk A., Vozniuk Y., Morenchuk A. Sources of russian policy aggressiveness. Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate. 2024. 14(1). P. 91-105.

13. Shukla A. History of the Modern World. For UPSC Civil Services Examinations. S. Chand, 2023. 393 p.